

PREGÓ DE LA FESTA DE MOROS I CRISTIANS DE LLEIDA 2016

Digníssimes autoritats
President i Junta de l'Associació de la Festa
Festeres i Festers
Músics
Amigues i amics...

Venim a presentar novament les activitats de la Festa, un any més, a donar inici als actes amb aquest Pregó. M'honora molt que compteu amb mi per aquest acte, que he viscut amb intensitat els darrers anys. I avui, entre altres coses, vull donar testimoni públic del suport que l'Associació de la Festa i tots vosaltres heu donat a la cultura de la ciutat de Lleida i al seu patrimoni, i molt especialment al Turó de la Seu Vella.

En algunes coses que us diré hi ha molt de personal, començant, com sabeu, amb una abraçada a la Carme amb qui comparteixo la vida des de fa vint anys, i que vaig conèixer, precisament a la Festa.

Comencem:

Voleu dir que això de commemorar una guerra entre Moros i Cristians, entre musulmans i fidels catòlics, i parlar de conquestes i batalles és oportú? I és positiu?

La Festa no ens recorda que l'antiga bandera d'Aragó, la que hauria representat Peronella és la creu d'Alcoraz, amb quatre caps de moro, ni que el seu pare Ramiro va tallar uns quants caps de cristians -com ell- al so de la campana després que aquests ataquessin uns sarraïns en temps de treva. No expliquem les crueltats de Ramon Berenguer IV, conqueridor de Lleida, ni les dels seus successors, alguns d'ells protagonistes d'actes genocides i crims escabrosos. No fem memòria de progrons, ni de refugiats, ni d'esclavatges, tan comuns a l'època,... i també ara.

No us espanteu. És de molt mal gust començar així el Pregó, però ho faig expressament per respondre ràpid i segur que sí. Que commemorar aquestes batalles no només és oportú i positiu si no que és necessari.

I ho és perquè estem parlant d'una festa tradicional, d'una celebració popular que s'expressa amb música, dansa, color i germanor entre els participants, que s'expressa **en Pau i amb Pau.**

La nostra diuen que va començar, a més, amb aquell casament de 1150. Casori, tracte, i festa grossa, en pau. I amb desfilada de lluïment...

I encara més, enriquint des del present la tradició festera, Lleida ha optat per un relleu en la victòria dels bàndols, i ha establert espai per a la dona, amb igualtat en persones, càrrecs i representació a tota la festa.

Doncs parlem de PAU, que per això som aquí!. La Història ens fa escèptics, ens fa desconfiar de l'espècie humana i de la seva capacitat de prosperar, ens fa dubtar d'aprendre de les desgràcies...

Però també ens fa més preparats, més valents, i més esperançats....perquè ens dona una perspectiva i un coneixement que situa la nostra realitat davant del temps, i davant dels fets, per intentar avançar.

El coneixement i la divulgació de la història no són un missatge innocent o asèptic. En explicar-nos el passat, repensem o refem les actituds dels nostres avantpassats i les valorem, hi descobrim veritats, mentides, penes i alegries, però encara més, hi trobem valors i és sobre aquests valors que construïm també un nou relat. Ens adonem que podem fem nostres, i actualitzar moltes d'aquestes experiències i molts d'aquests valors.

Per això, més enllà de l'escepticisme i la desesperança, sovint utilitzem la història, o el seu relat, per empènyer les causes justes, per no repetir els errors, o per encarrilar millor el futur. Ben cert que a vegades expliquem la història com ens convé, la dels vencedors com diem sempre... però també anem destriant i accentuant allò que ens pot fer millors.

La història celebra la supervivència, que no és tan fàcil.

I la festa celebra la Cultura que és allò que ens permet conèixer la història, i la natura, interpretar-la, recrear-la en mil i una formes, sons, textures, colors, imatges i paraules... trobar-li els valors, fer-los nostres i passar-los als nostres conciutadans i als nostres fills.

Avui, novament, donem inici a la festa amb **un pregó que és un clam per la Pau, i un reclam per la Cultura**.

Per tant, hem vingut avui a celebrar la Pau i a fer Cultura. I on ho fem ? Quina és la ciutat que ho celebra ? Doncs una de les millors del món: **Lleida !**

Bé. Ara pensareu que això més que un pregó és un pegot propagandístic. És cert que Lleida és una ciutat amb molts dèficits, amb força problemes, amb un clima una mica extrem – i no només meteorològic- , amb moltes coses que no ens agraden i que potser en altres indrets són millors o van més bé...

Però quan dic que és una de les millors del món és perquè estic refent un relat que parteix de la nostra pròpia història, estic intentant sortir de l'escepticisme científic de molts historiadors i vull sortir també, i anar més enllà, de la destrucció i de la ignorància a la qual ens hem vist sotmesos tantes vegades.

Crec que està bé que expliquem que Lleida és una de les millors ciutats del món perquè ha esdevingut, al llarg del temps, un exemple de superació. Per a les nostres contrades i per Catalunya, la ciutat de Lleida hauria de ser un dels grans i solemnes exemples de resistència, de resiliència i de reiterada lluita per la identitat.

Encara que durant uns anys l'expressió l'hagués segrestat la dreta més recalitrant, els mots del Cronista Muntaner han de fer-se sentir en cada nova generació: Lleida és

la capital en la Terra Ferma i ferma també vol dir aquella que és capaç de mantenir-se malgrat els setges i les destruccions, malgrat els atacs del leridanismo i de falses modernitats cosmopolites que amaguen un sentiment provincià i poruc.

“**Lleida, Terra Ferma**”, és malgrat tot, una veritat per tenir present i tornar al present.

I per explicar bé aquesta fermesa, hem de tornar a la guerra i a la Pau: La ciutat de Lleida ha estat arrasada quasi del tot diverses vegades (les més recents 1938-39, 1810-12, 1707, 1646...). Hauria pogut desaparèixer en diferents moments i té entre els seus grans mals un gravíssim problema de desconexió històrica, de pèrdua de memòria col·lectiva i de tall generacional antinatura: una discontinuïtat que impedeix el llegat de les grans famílies i les nissagues, que retalla heretatsges i fa emergir dirigents desarrelats o de pas (militars, bisbes forans, funcionariat gris...).

Ha estat especialment greu la distància creada amb el passat més florent, amb la ciutat dels Reis Jaumes i Peres, la primera i única amb Universitat, la que acull les fundacions religioses més antigues, i concentra la tradició llibrària i científica de cristians, hebreus i musulmans...convivint en Pau

Sense la fama d'altres llocs i viles del sud d'Europa, Lleida emergeix com a indret estratègic, porta de la vall de l'Ebre, celler i graner de la plana interna, quarter d'hivern, rebost per la costa i la marina, cruïlla entre muntanyes i planures, gresol d'aigües i de tradicions, mercat de bèsties, fruits de la terra, cultures, llenguatges i afectes ...

Lleida és la gran supervivent de la història catalana, i hauria de ser mirall de tantes ciutats reconstruïdes, model per als que han perdut la personalitat i la consciència de la identitat.

I com donem l'exemple d'aquesta ciutat, d'aquesta superació, del nostre compromís amb la Cultura i la Pau ? De la millor manera, tant bé com sabem. Mirem, per exemple, la Festa de Moros i Cristians.

Des de la Festa es promou

- **la cohesió social:** el món associatiu contribueix al bon veïnatge, a la integració, i la mutualitat, a la corresponsabilitat entre socis i als comportaments democràtics, –que costen prou-, així com a la col·laboració entre els membres de la Festa i els representants públics, polítics, econòmics...
- **La revaloració del Centre Històric:** Des del primer dia, la Festa ha integrat els espais i els referents del Centre Històric, des de dalt del Turó fins a l'entorn de Cavallers, del carrer Major, Paeria, Arc del Pont, Sant Joan, el riu.... Finalment l'Associació té seu pròpia prop del Pla i la plaça dels Gramàtics, al carrer Panera.
- En aquest punt, voldria recordar i testimoniar el compromís de **la Festa de Moros i Cristians amb el Turó de la Seu Vella**. I no sóc pas jo qui us ho ha d'agrair si no tots els conciutadans i els seus representants, així com els visitants.

No es tracta només de les suggerents fotos de la Festa en el marc incomparable o amb la icona més representativa.

La Festa ha contribuït a alguns dels millors usos del Turó, amb un seguit d'actes ordenats, ben organitzats, curiosos i estimulants de la visita i la promoció de la qual estem parlant. La Festa presenta aquest Pregó a la sala noble del castell, l'indret civil de més valor històric de la ciutat, amb la Paeria.

Amb aquest acte, i amb la recreació de les noces de Peronella i Ramon Berenguer IV, iniciades el 2007, però després situades com cal al Castell del Rei, reforçant el discurs del valor històric i representatiu d'aquest Palau Reial i estatge de les Corts del Reialme.

I el mig any fester, pautat amb tota la solemnitat a dins la Seu, com una de les expressions més clares de la dignitat de la Festa i dels qui la fan possible, amb un protocol que ja vam fer també per enfortir tots aquests valors que compartim.

I és clar, l'entrada del dia de la Festa, el moment més florit i acolorit de la primavera que fa oblidar la trista caserna i camp de presoners que havia ocupat la vella catedral i el turó sencer. Ara hi ha un exèrcit alegre, de bones intencions, i una batalla incruenta, plena de recursos artístics i d'imaginació.

No penso pas que exagero gaire si dic que la Festa de Moros i Cristians ha estat un dels elements fonamentals en aquests darrers anys per a la revaloració i recuperació del Turó, i és un element imprescindible per acabar d'enllestir el seu màxim reconeixement internacional.

- **La recuperació de l'espai públic:** Tractant-se d'una festa popular al carrer, les actuacions i activitats dels festers i festeres suposen també una valoració i una voluntat explícita de vetllar per un espai públic, per als bons usos del fet urbanístic, per la neteja i bona imatge dels entorns comuns, per la recuperació dels referents patrimonials grans i petits: fonts, monuments, llambordes, papereres, llums, jardins, portes i balcons...
- La dedicació a **la memòria històrica:** Recordo les llargues jornades entre el Jaume Aluja, el Xavier Eritja, ara il·lustre diputat a Corts, i jo mateix per definir noms, heràldiques, relats o cerimonials de la Festa. I més tard, els vestits històrics, i la recerca musical del Jordi i els seus companys...

Cal ressenyar les converses amb diferents festers i festeres, professors, arxiveres, arqueòlegs, veïns, estudiosos d'arreu del territori i dels països catalans i de l'antiga Corona d'Aragó.. i la feina ingent de confeccionar un llibre ple d'articles de difusió històrica i de notable interès, amb alguna descoberta de tant en tant...

- **El foment de l'autoestima:** Tot plegat fa que els qui s'han introduït a la Festa porten amb orgull el reconeixement d'haver estat acceptada com la més antiga de les conegudes, d'haver estat valorada per les institucions festeres del País Valencià, comptada entre les tradicions d'interès nacional...

Els festers i festeres han recuperat bona part d'aquella autoestima perduda per generacions de lleidatans castigats amb la ignorància de la seva història i alguns caciquismes enquistats. **Els festers i festeres són més savis i més lliures que alguns dels seus conciutadans: són més lleidatans, resistents i exemplars, cultes i pacifistes...**

I a més, la Festa suposa un node de connexió. Ja des dels inicis, des d'aquells temps dels Comtes-Reis i la primera festa, Lleida era un puntal dels territoris. De fet, en el llenguatge actual no seria erroni presentar la nostra ciutat com la Capital Federal de la Corona d'Aragó.

No és un invent meu: Lleida exercí la capitalitat de tota la Corona en molts aspectes i era un lloc de Corts i de fets decisius. Fins i tot Pere el Gran havia dissenyat un sistema de corts alternatiu i bianual: un any a Lleida, un any a Barcelona i així anar fent (tal com Muntaner diria, doncs..). Va ser, com sabeu i com hem de continuar reivindicant, la primera ciutat amb Estudis Superiors, aquella vocació d'*Universitas* que no hauríem de perdre mai. Capital política, cultural, econòmica, científica dels regnes..

I a partir d'aquí adonar-nos dels grans avantatges de Lleida, i la seva centralitat estratègica, **començant per la connexió privilegiada, còmoda i amable amb València**. La gent de la Festa coneix prou bé la generositat dels festers valencians amb Lleida. Des de Jaume I, o des dels sarraïns i el Cid, o sigui des de sempre, el respecte i l'afecte mutus han funcionat, i crec que la comoditat dels valencians a Lleida és molt més que a Barcelona. L'eix mediterrani ha d'incloure Lleida, com ha d'incloure i enriquir la relació amb **Tortosa** amb qui ens uneixen tantes coses en comú.

Lleida també és la **porta de l'Aragó, i la vall de l'Ebre** sencera, i aquest paper l'hem d'exercir per millorar el veïnatge, per trobar espais comuns –com ho vam fer amb el món templar i amb Jaume I, i com ho fem amb **Sixena** on descansa el Rei que va posar la primera pedra de la Seu Vella i algunes de les d'aquí, i ho fem amb els veïns pirinencs, la festa de Jaca...

Lleida és també, històricament, un punt òptim en la **connexió amb Occitània**. La via que, per Aran ens porta a Tolosa i a la resta del món transpirinenc, eix fonamental en el passat i en el futur, i un privilegi que no podem menystenir si no cultivar.

Però és cert que la Festa de Moros i Cristians fa una mirada intencionada cap a la **mediterrània del Sud**, cap el nord d'Àfrica, els territoris magribins, i l'Orient Mitjà, i els indrets dels almogàvers i dels viatgers venecians o genovesos, al mare Nostrum sencer.

En la història llegendària de Lleida, Hixam III va plorar aquí mateix el seu exili i el seu desterro: potser com el darrer dels darrers dels prínceps Omeyes, l'últim califa comanador dels creients.

Però la Festa, conseqüentment amb el seu compromís amb la Cultura i la Pau és **integradora amb els nouvinguts**, evocadora de territoris i paradisos reals o ficticis, on ara hi troben espai les cultures i creences que conviuen a la ciutat.

Finalment és aquesta la millor connexió. No només la territorial que Lleida ha de reconèixer i enfortir com a capital que va ser i ha de continuar sent. També hi ha la connexió de l'acollida, de la participació, i evidentment l'amistat entre la de la gent de la Festa, la família, i els amics –fins i tot aquells que ens han deixat amb qui estem connectats - vés a saber com- i deixeu-me afegir un record personal cap al Quim Minguell, company de filada i de tantes altres aventures i compromisos..

Resumint:

Som aquí per treballar per la Pau, mitjançant una Festa, en una de les millors ciutats del món, exemple de superació i de resistència, de fermesa en la defensa de la seva identitat i de la seva cultura, però oberta i preparada per assumir la globalitat i també per a compartir amb tothom tots els valors .. i objectius que representa la Festa .... i connectats amb ganes per esdevenir i explicar que som una gran Capital !

Tenim tot això, sou i som tot això, i potser no en tenim prou consciència.

Amb més o menys coneixement, amb més o menys encert, amb molt esforç o amb un anar passant....endavant amb la Festa. Som els millors !

Per la Festa i per Lleida. Sempre !!!